

РЕШЕНИЕ

№ 459

гр. София, 18.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 1-ВИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на единадесети април през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Елизабет Петрова

Членове: Катерина Рачева
Михаил Малчев

при участието на секретаря Павлина Ив. Христова
като разгледа докладваното от Елизабет Петрова Въззивно гражданско дело
№ 20241000500640 по описа за 2024 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 – чл.273 от ГПК.

С решение от 15.01.2024г по гр.д. № 5903/2022г СГС, ГО, I-23 състав е осъдил Бул инс АД да заплати на Т. Л. И. и на Б. Л. Р., на всяка от тях сумата от по 50 000лв-обезщетение за неимуществени вреди , претърпени от смъртта на тяхната майка, вследствие на ПТП, причинено от водач , застрахован по договор за ЗЗГОА при ответника , на осн. чл.432,ал.1 от КЗ. Съдът е отхвърлил предявените иски в останалата им част за сумите до 250 000лв. Съдът е приел, че по делото не се установява съпричиняване на деликта или увреждането от страна на починалата.

С решението си съдът е възложил разноските по делото съобразно изхода от спора и доказаните разноски от страните.

Решението на СГС е влязло в сила в осъдителната с и част , както и в отхвърлителната за сумите над 150 000лв до 250 000лв , претендирани от всяка ищца, като необжалвано.

Решението е обжалвано с обща въззивна жалба от Т. Л. И. и Б. Л. Р. и двете представлявани от адв. О. в отхвърлителната част за сумата до 150 000лв, претендирано обезщетение за всяка от тях. Въззивниците поддържат, че решението е

постановено при нарушение на материалния закон- съдът неправилно е приложил разпоредбата на чл.52 от ЗЗД , че съдът не е съобразил всички относими към размера на обезщетението обстоятелства, както и установения обем на претърпените неимуществени вреди и е присъдил занижено обезщетение.Моли апелативния състав да отмени решението на СГС в обжалваната част за сумата над 50 000лв до 150 000лв за всяка ищца и да уважи исквете за посочените суми.

Ответникът пред СГС , настоящ въззиваем, ЗД Бул инс АД депозира писмен отговор, с който оспорва жалбата, като неоснователна. Поддържат, че определеното от СГС обезщетение за неимуществени вреди е справедливо, решението – обосновано.

В о.с.з. въззивницата Т. И. се явява и двете с Б. Р. се представляват от адв. О., който поддържа въззивната жалба и моли същата да бъде уважена по съображения, изложени в нея. Моли съдът да съобрази всички обстоятелства относими към размера на обезщетението за неимуществени вреди- икономическото положение в страната, инфлационите процеси, доказаната привързаност на ищите към починалата им майка и да присъди справедливо обезщетение за претърпените от ищите вреди от смъртта на тяхната майка, настъпила при ПТП. Прави възражение,че претендирания от застрахователят като заплатен адвокатски хонорар не е реално заплатен, както и прави възражение за прекомерност на претендираното адвокатско възнаграждение.

Въззиваемата страна Бул инс АД се представлява от адв. М., която оспорва въззивната жалба и моли първоинстанционното решение да бъде потвърдено. Претендира разноси по делото , съобразно списък по чл.80 от ГПК, който представя.

Софийският апелативен съд, като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт, намира за установено следното:

Съгласно разпоредбата на чл.269 от ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата. Съгласно разпоредбата на чл.269, изр.2 от ГПК по отношение на правилността на първоинстанционното решение въззивният съд е обвързан от посоченото от страната във въззивната жалба, като служебно има правомощие да провери спазването на императивните материалноправни разпоредби , приложими към процесното правоотношение. В този смисъл са дадените указания по тълкуването и приложението на закона от ВКС с ТР № 1/2013г по т.д. №1/2013г на ОСГТК- т.1.

Настоящият съдебен състав приема, че обжалваното решение е валидно и допустимо. Решението е частично неправилно по съображения изложени във въззивната жалба на ищите и следва да бъде отменено по следните съображения:

Предявен е иск за заплащане на обезщетение от застраховател, сключил договор за застраховка ГО с увреждащото лице. При така предявеният пряк иск от увреденото

лице следва да се установи по делото наличието на застрахователно правоотношение между ответника- застраховател по застраховка ГО и увреждащото лице, породено от договор за застраховка ГО , както и наличието на основание за ангажиране на застрахователната отговорност на застрахователното дружество, което отговаря за вреди причинени от деликтното поведение на застрахования. Т.е. следва да се установи, че застрахованото по застраховка ГО лице е причинило виновно и противоправно вреди на ищеца, като следва да се установи както причинната връзка между поведението на застрахования и вредите на пострадалото лице, така и размера на обезщетението, което би компенсирало претърпяните вреди.

С влязлото в сила първоинстанционно решение /решението е влязло в сила за сумата от по 50 000лв- обезщетение за неимуществени вреди , дължими се на всяка ищца от ответника на процесното основание/ по делото се установяват със сила на пресъдено нещо горепосочените предпоставки за ангажиране на отговорността на застрахователя по договор за ЗЗГО. Между страните по делото и за съда е установено по обвързващ начин, че ЗД„Бул инс” АД е материалноправно легитимирано да отговаря пред ищите за причинените вреди от ПТП , настъпило на 10.10.2021г, причинено от водач застрахован по договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите” , сключена с ответника, вследствие на което на 02.12.2021г е починала майката на ищите.

Спорен по делото, пред настоящата инстанция, е въпроса за размера на дължимото се обезщетение на ищите за доказаните неимуществени вреди, от смъртта на тяхната майка , причинена от процесното ПТП , определено по реда на чл.52 от ЗЗД.

Съгласно чл.52 ЗЗД обезщетението за причинени неимуществени вреди се определя от съда по справедливост. Според задължителните за съдилищата постановки, дадени с ППВС № 4/1968г и доразвити в съдебната практика, справедливостта, като критерий за определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди при деликт, предпоставя преценка на обективно съществуващи обстоятелства. Релевантни обстоятелства при причинена смърт от непозволено увреждане включват начина на извършването му, възрастта на увредения, дълбочината и продължителността на търпените морални страдания, отношенията между пострадалия и претендиращите обезщетение за неимуществени вреди, икономическата конюнктура, рефлектираща върху общественото възприятие за справедливост, ориентир за което са и съответните нива на застрахователно покритие.

По делото е установено, че починалата Н. И. - майка на ищите , към момента на смъртта си, настъпила вследствие на ПТП на 02.12.2021г е била на 82 години. Към този момент ищцата Т. И. е била на 49години , а ищцата Б. Р.- на 54 години.

По делото е изслушана СПЕ, изготвена от в.л. Г.- психолог , според който и двете ищци са имали изградена и поддържана силна емоционална връзка със своята майка.

Според вещото лице смъртта на Н. И. е имала интензивно и трайно негативно отражение върху психичното функциониране на ишците. Според вещото лице и при двете това събитие се отличава като екстремно изразен стресогенен фактор. Според вещото лице смъртта на майката е довела психично страдание у ишците достигащо до субективен дистрес и има психотравматичен характер. Ишците са претърпели изразена депресивна реакция, характеризираща се с преживелищни и вегетативни симптоми. Понастоящем според вещото лице се проявяват оплаквания, свързани с потиснато настроение, емоционална лабилност и чувство за невъзвратима загуба. Вещото лице дава заключение, че свързаните със смъртта на майка им преживяванията са довели при ишците до значителна загуба на психоемоционална енергия, обусловили са повишената им уязвимост спрямо сходни стресогенни събития.

В о.с.з. на 15.12.2023г са изслушани свидетелите Р. К. и В. Р. .

Свидетелката К. , позната на ишците установява, че ишците са преживели тежко смъртта на своята майка. Установява, че Н. приживе е живяла заедно с Т., че били много сплотено семейство. Установява, че Н. помагала на дъщерите си с децата, в работата им. Установява, че Н. била енергична жена. Установява, че тревогите на ишците след катастрофата с майка им били продължителни, тъй като тя дълго време лежала в реанимация.

Свидетелят К., съпруг на Б. Р., установява, че ишците били много сплотени семейство с майка си. Установява, че много тежко приели нейната смърт, изпаднали в стрес, имали нужда от лекарска помощ. Установява още, че Н. била енергична жена.

Свидетелските показания , макар и повърхностни, касаят лично възприети от свидетелите факти. Показанията са взаимоподкрепящи се, житейски логични, не се опровергават от доказателства по делото и съдът счита, че същите могат да съдат кредитирани.

Предвид изложеното – настъпилата внезапна смърт на една енергична и здрава жена, макар и в напреднала възраст, жена на която ишците са разчитали в ежедневието си, като съобрази установената близост между тях, изградените общи навици в бита и ежедневието, чието рязко прекъсване засилва чувството на загуба- починалата е живяла с една от дъщерите си, като съобрази шока от смъртта на починалата, все още непреодоляната тъга и чувството на липса от нейното отсъствие, установени от изслушаната СПЕ, чувство на непредотвратима загуба, скръб, но и факта, че ишците са самостоятелни, изградени вече личности с оглед възрастта им съдът приема , че по справедливост паричното обезщетение на ищеца за претърпени неимуществени вреди възлиза на сума от 100 000лв. При определяне на обезщетението за неимуществени вреди следва да се съобрази периода на настъпване на вредата- в случая м.12.2021г , така и конкретните, индивидуални и субективни изживявания на ишците и спрямо тях да се определи дължимото се обезщетение. При определяне на дължимите се по

справедливост вреди съдът съобразява и стандарта на живот в страната , конкретните икономически условия към момента на настъпване на вредата, доколкото обезщетението не следва да служат за неоснователно обогатяване.

Пред настоящата инстанция въззивникът не развива въззивни оплаквания по отношение на приетото от първоинстанционния съд за липсва на съпричиняване на увреждането от страна на починалата. С оглед това въззивната инстанция не дължи проверка на решението на СГС в тази част.

Предвид изложените мотиви въззивната инстанция намира, че на ищите се дължи обезщетение за претърпените неимуществени вреди от смъртта на тяхната майка, настъпила след ПТП в размер на по 100 000лв за всяка от тях.

Първоинстанционният съд е приел, че лихва за забава застрахователят дължи считано от 23.05.2022г и против този извод на съда няма въззивно оплакване, поради което и въззивният съд не дължи служебна проверка на този извод на съд.

Изводите на двете съдебни инстанции частично не съвпадат. Първоинстанционното решение следва да бъде отменено в частта, с която исковите претенции са отхвърлени за сумата над 50 000лв до 100 000лв и в тази част предявените икове следва да бъдат уважени, като върху присъдените главници се дължи лихва за забава, считано от 23.05.2022г . В останалата обжалвана част първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено, като правилно и законосъобразно.

По отношение на разноските:

При този изход от спора първоинстанционното решение следва да бъде изменено в частта за разноските.

Против размера на възприетите от СГС разноски на страните, направени пред първата инстанция, няма постъпила жалба по чл.248 от ГПК, поради което тези размери обвързват и настоящия състав.

С оглед изхода от спора на пълномощника на ищите се дължат още 8650лв-възнаграждение за защита пред първата инстанция .

Застрахователят дължи по сметка на СГС държавна такса от още 4000лв .

Решението на СГС следва да бъде отменено в частта, с която ищецът е осъден да заплати разноски на застрахователя за сумата над 6630лв.

Застрахователят, с оглед изхода от спора, дължи държавна такса по сметка на САС в размер на 2000лв.

Пред настоящата инстанция разноски претендират и двете страни.

Съдебният състав като съобрази фактическата и правна сложност на спора, материалния интерес по делото, това че е проведено едно съдебно заседание и доказателства по делото не са събирани , както и обстоятелството , че предявени за

разглеждане са два осъдителни иска, намира че по справедливост възнаграждението за защита по делото е 8 000лв.

При така определеното възнаграждение и с оглед изхода от спора на пълномощника на въззивниците- ищци се дължи възнаграждение от 5333.33лв и 1066.66лв ДДС , а на застрахователя- възнаграждение от 2666.67лв. Съдебният състав намира, че по делото е доказано реалното заплащане на адвокатско възнаграждение от ответника, като направеното възражение за прекомерност на претендираното заплатено адвокатско възнаграждение е основателно, с оглед определенния размер на справедливо възнаграждение, което според съда се дължи за защита по делото.

Предвид изложените съображения, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 251 от 14.01.2024г , постановено по гр.д. № 5903/2022г на Софийски градски съд , ГО, I-23 състав в частта, с която са отхвърлени предявените искове от Т. Л. И. и Б. Л. Р. против ЗД"Бул инс"АД за сумите от 50 000лв до 100 000лв за всяка от тях - обезщетение за неимуществени вреди, както и в частта, с която Т. Л. И. и Б. Л. Р. са осъден да заплати разноски по делото за сумата над 6630лв и **ВМЕСТО ТОВА ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА ЗД"Бул инс"АД с ЕИК 831830482 да заплати на Т. Л. И. с ЕГН ***** и на Б. Л. Р. с ЕГН ***** , на всяка от тях, сумата от още 50 000лв, представляващи разликата между присъдените им 50 000лв и дължимите се 100 000лв- обезщетение за всяка от тях за претърпени неимуществени вреди от смъртта на тяхната майка Н. И., настъпила на 02.12.2021г вследствие на ПТП, реализирано на 10.10.2021г, на осн. чл. 432,ал.1 от КЗ, ведно със законната лихва върху сумата, считано от 23.05.2022г до окончателното ѝ изплащане.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 251 от 14.01.2024г , постановено по гр.д. № 5903/2022г на Софийски градски съд , ГО, I-23 състав в останалата обжалвана част.

ОСЪЖДА ЗД"Бул инс"АД с ЕИК 831830482 да заплати на адв. В. О. от САК сумата от още 15 049.99лв- възнаграждение за защита пред двете съдебни инстанции, на осн. чл.38 от ЗА.

ОСЪЖДА ЗД"Бул инс"АД с ЕИК 831830482 да заплати по сметка на Софийски градски съд сумата от още 4000.00лв- държавна такса, а по сметка на Софийски апелативен съд- сумата от 2000лв- държавна такса за въззивното производство, на осн. чл.78,ал.6 от ГПК.

ОСЪЖДА Т. Л. И. с ЕГН ***** и на Б. Л. Р. с ЕГН ***** да заплатят на ЗД"Бул инс"АД с ЕИК 831830482 сумата от 2666.67лв- адвокатско възнаграждение

за защита пред въззивната инстанция, на осн. чл.81 вр. чл.78,ал.3 от ГПК.

Решението подлежи на касационно обжалване с касационна жалба пред ВКС в 1-месечен срок от връчването му на страните , при условията на чл.280,ал.1 и ал.2 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____